

свещенъ подвигъ (*ἱερός ἀγών*). Живи бѣха до скоро уу насъ, българитѣ, споменитѣ за тѣй наречената Завѣра. Тя е общиятъ сговоръ, общиятъ заговоръ за тази борба, — която, по схващането на гърцитѣ отъ онова време, трѣбваше да обогърне и да опълчи всички почти християнски народи въ турската империя, ратуящи противъ общия тѣхенъ врагъ, и ратующи не само за свободата, но и за вѣрата, за християнската вѣра противъ мусюлманската. За светата Христова вѣра, за свободата на отечеството, за тѣзи две нѣща воювамъ азъ, се пѣе съ възторгъ въ известната народна пѣсенъ“ :

Γιά τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν τὴν ἀγίαν,
Γιά τῆς πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν
Γιαντὰ τὰ δύο πολέμῳ . . .

Било защото между нѣкои образовани българи се разгаря единъ патриотизъмъ съ елинофилска багра, при което националното съзнание не изпъква ясно, било защото е жива въ други срѣди традицията за старата народна независимостъ и вѣрата въ нова българска свобода, позивътъ на хетериститѣ намира силенъ отзвукъ изъ разни краища на отечеството ни. Прии първия знакъ за възстанието въ Влашко и после за това въ Гърция, отвредъ се стичатъ войводи и чети за борба подтѣ общото християнско знаме и подтѣ гръцка команда. Може-би малцина сж били ония, които сж считали Гърция, по силата на черковното единство, за своя духовна родина; но всички сж виждали въ дѣлото на гръцкитѣ възстаници най-сигурния пжтъ къмъ отхвърляне на тиранията. Где завършва фанатизмътъ на новоспечеленитѣ „елини“ отъ негръцко потекло и где започва съзнанието, че солидарността ще послужи и за освобождение на собственото, на българското отечество, трудно е да се каже за всѣки отдѣленъ случай. И докато прии едни лица и групи се касаетъ за борба, поведена изключително въ името на гръцката „велика идея“, съ чувството, че Гърция е общо отечество на всички, при други тукъ има само едно многообещаващо начало, чиито плодове ще ползватъ не само гръцкото, но и българското национално дѣло, въ духа на Паисиевитѣ завети. Биографътъ на Хаджи Христо, П. Спориди, като говори за единението на балканскитѣ народи въ епохата на Завѣрата, пише въ духа на гръцкитѣ византийски блѣнове: